

Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»

Педагогічний факультет
Кафедра педагогіки вищої школи

**РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

МОДЕЛЮВАННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

(назва навчальної дисципліни)

підготовки здобувачів

рівня вищої освіти _____ **доктор філософії**
(назва рівня вищої освіти)

спеціальності _____ **011 Науки про освіту**
(шифр і назва спеціальності)

за освітньо-професійною програмою

«Освітні, педагогічні науки»
(назва програми)

мова навчання – українська

Розробник:

Сипченко О.М. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки вищої школи ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Рецензенти:

Гарань Н.С., кандидат педагогічних наук, доцент, доцентка кафедри педагогіки вищої школи ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»;

Цибулько Л.Г., доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри педагогіки ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Робоча навчальна програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри педагогіки вищої школи Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет»

Протокол № _1_ від «28» серпня 2018 р.

Рекомендовано до впровадження
вченою радою
Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»

«29» серпня 2018 р.

протокол № __1__

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Вибіркова дисципліна	
Загальна кількість годин – 90	Рік підготовки:	
	1-й	1-й
	Семестр	
	2-й	2-й
	Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи здобувача – 4	10 год.	10 год.
	Практичні	
	20 год.	20 год.
	Самостійна робота	
	60 год.	60 год.
Вид контролю: залік		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Моделювання освітнього процесу» є набуття у здобувачів таких **компетентностей**:

загальні:

ЗК2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК4. Здатність до застосування сучасних інформаційних та комунікаційних технологій у науковій діяльності, організації та проведенні навчальних занять

ЗК 5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації

ЗК9. Здатність працювати в міжнародному контексті

спеціальні:

СК 1. Здатність до засвоєння основних концепцій та засад методології педагогіки, розуміння теоретичних і практичних проблем в галузі освітніх, педагогічних наук, історії розвитку та сучасного стану наукових знань за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки

СК5. Розуміння структур та цілей освітніх систем

СК6. Здатність консультиувати з різноманітних освітніх питань та навички з окремих видів консультиування

СК11. Здатність розуміти тенденції в освіті та вміти розпізнавати їх потенційні наслідки

результати навчання:

ПРН 2. Уміти організувати та проводити науково-педагогічне дослідження

ПРН 3. Узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки

ПРН 4. Розробляти програми соціально-педагогічних інтервенцій

ПРН 9. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності

ПРН 10. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів до конкретних ситуацій професійної діяльності

2.2. Передумовами вивчення навчальної дисципліни є попередньо набуті здобувачами такі **компетентності**:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійно-педагогічній діяльності, що передбачають застосування теоретичних положень і методів педагогіки, психології та окремих методик навчання й характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

Здатність навчатися й оволодівати сучасними знаннями, зокрема, інноваційними методичними підходами, сучасними системами, методиками, технологіями навчання, розвитку й виховання тощо.

Здатність до пошуку, оброблення та аналізу, систематизації й узагальнення інформації, зокрема професійно-педагогічної, з різних джерел та формулювання логічних висновків.

Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми, зокрема, в процесі професійно-педагогічної діяльності. Здатність приймати обґрунтовані рішення, працювати автономно.

Здатність спілкуватися державною мовою на офіційно-діловому рівні; володіти навичками нормативного літературного мовлення (його усною та писемною формою) в різних сферах комунікації. Здатність до розуміння чужих і продукування власних програм комунікативної поведінки, адекватних цілям, сферам, ситуаціям спілкування, активній взаємодії з іншими мовленнєвими суб'єктами. Уміння володіти різновидами стилів мовленнєвого спілкування в ситуаціях запобігання та врегулювання конфліктів.

Здатність активно, відповідально та ефективно реалізовувати громадянські права й обов'язки з метою розвитку демократичного суспільства. Здатність орієнтуватися у проблемах сучасного суспільно-політичного життя в Україні, застосовувати процедури й технології захисту власних інтересів, прав і свобод своїх та інших громадян; використовувати способи діяльності й моделі поведінки, що відповідають чинному законодавству України.

Здатність діяти на основі принципів і норм етики, правил культури поведінки у стосунках із дорослими й дітьми на основі загальнолюдських та національних цінностей, норм суспільної моралі; дотримуватися принципів педагогічної етики.

Здатність застосовувати знання, пов'язані із соціальною структурою та національною специфікою суспільства, з особливостями соціальних ролей; здатність до орієнтування в соціальних ситуаціях. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо; спроможність ідентифікувати себе з цінностями професійного середовища; наявність професійної позиції вчителя. Здатність до цінування та повага до різноманітності і мультикультурності.

Здатність до ефективної міжособистісної взаємодії; зокрема, здатність успішно взаємодіяти з керівництвом, колегами, здобувачами; володіння

алгоритмами конструктивного вирішення педагогічних конфліктів. Здатність працювати в команді, здатність до співпраці, групової та кооперативної діяльності. Здатність бути критичним і самокритичним, наполегливим щодо поставлених завдань і взятих зобов'язань.

2.3. Очікувані результати навчання

Розробляти структуру і створювати складники навчально-методичного забезпечення дисципліни.

Реалізувати комплекс функцій управління (планування, прогнозування, організації, мотивування, виконання, контролю і корекції) навчально-виховною діяльністю.

Демонструвати вміння аналізувати, добирати і використовувати педагогічні технології відповідно до предметної сфери.

Проводити самостійні наукові дослідження педагогічних явищ та екстраполювати їх результати в практику викладання.

Знаходити форми і засоби створення здоров'язбережувального навчального середовища.

Володіти сучасними інформаційно-комунікаційними технологіями, методами пошуку, оброблення, використання, зберігання і захисту інформації.

Пропонувати заходи популяризації і пропагування педагогічних знань.

2.4. Критерії оцінювання результатів навчання

Результати навчання здобувачів із вивчення навчальної дисципліни «Моделювання освітнього процесу» визначаються у балах, які виставляються згідно з критеріями оцінювання.

Оцінювання результатів навчання здійснюється під час проведення навчальних занять (лекції, практичні, семінарські, лабораторні, індивідуальні) та самостійної роботи. Для здобувачів заочної форми бали розподіляються пропорційно годинам у навчальному плані, відведеним на навчальні заняття та самостійну роботу.

Оцінювання результатів навчання здобувачів у процесі *лекції*

виставляється за такими критеріями:

– присутність здобувача на лекції, складання її конспекту та активна участь у процесі лекції.

Оцінювання результатів навчання здобувачів у процесі *практичного, семінарського, лабораторного, індивідуального заняття* виставляється за такими критеріями:

– під час опитувань – за повну і ґрунтовну відповідь на задане запитання з теми заняття;

– під час тестування – за правильні відповіді на всі запитання тесту з теми заняття;

– у процесі виконання ситуаційних вправ і завдань – за запропонований правильний алгоритм (послідовність) виконання завдання; за знання теоретичних основ проблеми, порушеної в завданні; за володіння формулами та математичними методами, необхідними для виконання завдання; за отриманий правильний результат.

Оцінювання результатів навчання здобувачів у процесі *написання поточних, проміжних контрольних робіт* виставляється за правильні відповіді на всі питання роботи.

Оцінювання результатів навчання здобувачів під час *контрольного заходу* виставляється за правильні відповіді на всі питання.

Оцінювання *рефератів та презентацій за визначеними темами* виставляється відповідно до критеріїв:

– за повноту та використання сучасних концепцій і джерел інформації (крім лекційного конспекту має бути ще не менше трьох джерел інформації);

– за оформлення роботи згідно з вимогами і наявність посилань на літературні джерела;

– за наявність змістовних висновків;

– за глибокі знання навчального матеріалу, що містяться в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах.

Унаслідок виявлення невідповідності результатів навчання окремим

критеріям із тієї чи іншої форми контролю знань кількість балів, яка виставляється здобувачеві, може бути знижена:

- за неповну відповідь;
- за кожну неправильну відповідь;
- за невчасне виконання завдання;
- за недостовірність поданої інформації;
- за недостатнє розкриття теми;
- за відсутність посилань на літературні джерела.

Результати поточного контролю рівня знань здобувачів очної та заочної форм навчання (кількість отриманих балів) обов'язково доводяться викладачем у наприкінці кожного заняття до відома всіх аспірантів і виставляються в «Журналі обліку поточної успішності та відвідування занять» та є підставою для одержання допуску до підсумкового контролю.

Допуск до підсумкового контролю з кожної навчальної дисципліни становить 60 балів та визначається як сумарна мінімальна кількість балів, яку необхідно набрати здобувачеві для отримання позитивної оцінки «задовільно». При цьому межа незадовільного навчання становить 59 балів.

Шкала оцінювання: національна та накопичувальна 100-бальна

За 100-бальною шкалою	За національною шкалою
90 – 100 балів	відмінно
89 – 75 балів	добре
60 – 74 балів	задовільно
26 – 59 балів	незадовільно
0 – 25 балів	неприйнято

Кожна навчальна дисципліна, вивчення якої закінчується складанням заліку або іспиту, оцінюється максимальною оцінкою у 100 балів. Якщо навчальна дисципліна викладається два або більше семестрів, вивчення з яких закінчується згідно з навчальним планом заліком або іспитом, то кожна частина оцінюється у 100 балів.

Якщо здобувач набрав упродовж семестру 60-74 бали, то він може зарахувати набрані бали як оцінку семестрового контролю.

Якщо навчальна дисципліна завершується екзаменом і здобувач хоче покращити оцінку семестрового контролю, то у відведений час він складає іспит з даної дисципліни як окрему форму семестрового контролю, який оцінюється у 100 балів незалежно від тих, що були набрані упродовж семестру.

Для підсумкового контролю у формі заліку:

Теми															Самостійна робота	Підсумковий бал (оцінка семестрового контролю)
1.1	1.2	1.3	1.4	2.1	2.2	3.1	3.2	4.1	4.2	4.3	4.4	5.1	5.2	5.3	65	100
1	3	1	3	3	3	1	3	1	3	3	3	1	3	3		
<i>35 балів</i>																
60-100 балів																

2.5. Засоби діагностики результатів навчання: реферати, есе; презентації результатів виконаних завдань та досліджень, залік.

формування змісту професійної освіти	6		2			4	6	2			4
Тема 4. Формування змісту навчання: освітньо-професійна програма підготовки фахівця											
4.1. Загальна схема формування змісту навчання	6	2				4	6	2			4
4.2. Цілі освітньої та професійної підготовки	6		2			4	6		2		4
4.3. Формування змісту підготовки за циклами та навчальними дисциплінами	6		2			4	6		2		4
4.4. Освітньо-професійна програма підготовки фахівця	6		2			4	6		2		4
Тема 5. Формування змісту навчання: інформаційна база освітньої та професійної підготовки											
5.1. Формування змісту навчання професійної підготовки	6	2				4	6	2			4
5.2. Інформаційна база освітньої та професійної підготовки	6		2			4	6		2		4
5.3. Формування змісту навчальної дисципліни	6		2			4	6		2		4
Усього годин	90	10	20			60	90	10	20		60

4. Програма навчальної дисципліни

4.1. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Теоретичні засади процесу моделювання в пізнавальній і	2

	практичній діяльності викладача вищої школи	
2	Професійна діяльність фахівця (викладача закладу освіти)	2
3	Особливості вибору змісту професійної освіти	2
4	Загальна схема формування змісту навчання	2
5	Формування змісту навчання професійної підготовки	2
	Разом	10

4.2. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Проблеми моделювання навчального процесу	2
2	Моделювання професійної діяльності фахівця	2
3	Аналіз соціальної діяльності фахівця	2
4	Модель соціальної діяльності фахівця	2
5	Нормативна база формування змісту професійної освіти	2
6	Цілі освітньої та професійної підготовки	2
7	Формування змісту підготовки за циклами та навчальними дисциплінами	2
8	Освітньо-професійна програма підготовки фахівця	2
9	Інформаційна база освітньої та професійної підготовки	2
10	Формування змісту навчальної дисципліни	2
	Разом	20

4.3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Моделювання професійної діяльності фахівця	16
2	Моделювання соціальної діяльності фахівця	8
3	Зміст освіти фахівця	8
4	Формування змісту навчання: освітньо-професійна програма підготовки фахівця	16
5	Формування змісту навчання: інформаційна база освітньої та професійної підготовки	12
	Разом	60

5. Рекомендована література

Основна

1. Аматьєва О. Психологія педагогічної діяльності. [Курс лекцій для студентів педагогічних спеціальностей вищих навчальних закладів] / О. Аматьєва, С. Саяпіна. – Слов'янськ : СДПУ, 2010. – 304 с.

2. Андрющук А. Компетентнісний підхід до розробки моделі та програми підготовки професіоналів магістерського рівня (на прикладі

спеціальності 8.18010021 “Педагогіка вищої школи”) / Анатолій Андрюшук // // Гуманізація навчально-виховного процесу: Збірник наукових праць. – Вип. 56. [за заг. ред. проф. В. І. Сипченка] – Слов’янськ : СДПУ, 2011. – С. 14-20.

3. Батечко Н. Г. Акмесинергетичний підхід у моделюванні процесу підготовки викладачів вищої школи в умовах магістратури / Н. Г. Батечко // Неперервна професійна освіта : теорія і практика : наук.-метод. журн. – 2012. – Вип. 3/4. – С. 25-29. [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://archive.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/npo/2012_3-4/Batechko.pdf

4. Биков В. Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти [Монографія] / В. Ю. Биков. – К. : Атіка, 2009. – 684 с.

5. Биков В. Ю. Навчальне середовище сучасних педагогічних систем / В. Ю. Биков // Професійна освіта : педагогіка і психологія ; за ред. : І. Зазюна, Н. Ничкало, Т. Левовицького, І. Вільш // Україно-польський журнал. – Вид. IV. – Ченстохова : Вид-во Вищої Педагогічної Школи у Ченстохові, 2004. – С. 59-80. [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://virtkafedra.ucoz.ua/el_gurnal/pages/vyp1/Bykov.pdf

6. Биков В. Ю. Теоретико-методологічні засади моделювання навчального середовища сучасних педагогічних систем / В. Ю. Биков // Наукові записки. – Вип. 77. – Серія : Педагогічні науки. – Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка. – 2008. – С. 3–12.

7. Богачков Ю. М. Модель створення освітньо-професійної програми на підставі освітньо-кваліфікаційної характеристики фахівця / Ю. М. Богачков, М. Р. Мруга // Інформаційні технології і засоби навчання : Збірник наукових праць / Ін-т засобів навчання АПН України. – Київ : Атіка, 2005. – С. 186-195.

Допоміжна

1. Бутівщенко С. Моделювання як засіб підвищення ефективності програмно-цільового управління вищою освітою / С. Бутівщенко // Вища освіта України. – 2012. – № 4. – С. 37–43

2. Вернидуб Р. Проектування дослідницьких програм підготовки

бакалаврів / Р. Вернидуб. [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://archive.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vird/2012_23/Pdf/4.pdf

3. Вішнікіна Л. Педагогічне моделювання як основа проектування освітніх моделей / Л. Вішнікіна // Імідж сучасного педагога. – 2008. – № 7–8. – С. 80–84. [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://archive.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/isp/2008_7-8/8_navchauchi.pdf

4. Гладушина Р. М. Моделювання процесу підготовки сучасних фахівців через проектну технологію навчання / Р. М. Гладушина // Проблеми сучасної педагогічної освіти. – Ялта, 2006. Сер. : Педагогіка і психологія. – Вип. 11. – С. 106-113. [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://archive.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/pspo/2006_11_1/doc_pdf/Gladushina_st.pdf

5. Гнезділова К. М. Використання інноваційних технологій у процесі магістерської підготовки майбутніх викладачів вищої школи / К. М. Гнезділова. – Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання : Збірник наук. праць. [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://archive.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/vchu/ped/2011_199_2/N199-2p029-036.pdf

6. Гнезділова К. М. Моделі та моделювання у професійній діяльності викладача вищої школи : [навчальний посібник] / К. М. Гнезділова, С. О. Касярум. – Черкаси : Видавець Чабаненко Ю. А., 2011. – 124 с.

7. Горобець Д. В. Модель підготовки компетентного випускника / Данило Валентинович Горобець // Психолог «ШС». – 2011. – № 4. – С. 9–12.

8. Гура О. І. Педагогіка вищої школи : вступ до спеціальності : Навчальний посібник [Текст] / О. І. Гура. – Вид. 2-ге, виправл. – Київ : Центр навчальної літератури, 2005. – 224 с.

9. Гура О. І. Психолого-педагогічна компетентність викладача вищого навчального закладу : теоретико-методологічний аспект : Монографія / О.І.Гура. – Запоріжжя : ГУ "ЗІДМУ", 2006. – 332 с.

10. Державний класифікатор України. Класифікатор професій ДК 003 : 2005 : чинний від 01.04.2006 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1041.33456.6&nobreak=1>.

6. Інформаційні ресурси

1. Навчальний план факультету.
2. Освітня програма – Освітні, педагогічні науки.
3. Положення про організацію навчального процесу підготовки фахівців (ДВНЗ «ДДПУ»).
4. Адреси бібліотек та читальних залів ДВНЗ «ДДПУ»:
вул. Г.Батюка, 19; вул. Учительська, 16; вул. Університетська, 12.